

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 569/2014-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. L., zastúpenej Mgr. O. B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 294/2011 a jeho rozsudkom z 9. februára 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 205/2012 a jeho uznesením z 28. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2013 doručená sťažnosť A. L. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalobkyňa“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 294/2011 a jeho rozsudkom z 9. februára 2012, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 205/2012 a jeho uznesením z 28. mája 2013.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobkyne v súdnom spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) vedenom na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 27 C 773/1999.

Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 27 C 773/1999-509 z 2. júna 2011 (po vrátení veci okresnému súdu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 21/2008 z 20. apríla 2010 na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky) rozsudkom z 2. júna 2011 žalobu sťažovateľky opätovne zamietol.

Na odvolanie sťažovateľky z 25. júla 2011 krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 294/2011 z 9. februára 2012 potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby. Tento rozsudok napadla sťažovateľka dovolaním z 5. marca 2012, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 205/2012 z 28. mája 2013 odmietol.

3. Podľa názoru sťažovateľky *„Krajským súdom v Košiciach bolo porušené základné právo sťažovateľky na spravodlivé prejednanie veci a na rovnosť účastníkov konania, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia nijako nezohľadňuje nesprávnosť skutkových zistení vykonaných Okresným súdom Košice II, a tým pádom spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci. Krajský súd v Košiciach (ako aj Okresný súd Košice II) dôvodili výlučne časovým nesúladom nadobudnutia vlastníckeho práva a poskytnutia úveru, a to bez toho, aby bolo akokoľvek vykonané dokazovanie v smere tvrdení žalovaného, s ktorými sa súdy stotožnili, čo možno nesporne považovať za porušenie práva na rovnosť účastníkov konania tak, ako ho zaručuje Ústava Slovenskej republiky v článku 47 ods. 3...“*

... rozhodnutia vydané konajúcimi súdmi boli nepresvedčivé a arbitrárne a konajúce súdy sa absolútne nevysporiadali so skutočnosťami relevantného charakteru... napadnuté rozhodnutia sú v zmysle uvedeného ARBITRÁRNE, NEPRESVEDČIVÉ, NEPRESKÚMATEĽNÉ a v konečnom dôsledku absolútne NESPRAVODLIVÉ. “.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd... postupom a následne Uznesením vydaným dňa 28.05.2013 v konaní vedenom pod sp. zn.: 4 Cdo 205/2012 a Krajský súd... postupom, ako aj následne Rozsudkom vydaným dňa 09.02.2012 v konaní vedenom pod sp. zn.: 2 Co/294/2011 porušili tieto základné práva sťažovateľky...

právo na spravodlivé prejednanie veci podľa článku VI. ods. 1 Dohovoru...

právo zákonom ustanoveným postupom domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde - právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy...

právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa článku 19 ods. 1 Ústavy...

právo na rešpektovanie zásady rovnosti účastníkov konania podľa článku 47 ods. 3 Ústavy...

2. Ústavný súd... zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu... vydané... 28.05.2013 a Rozsudok Krajského súdu... vydaný... 09.02.2012.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky vracia vec Krajskému súdu... späť na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd... priznáva sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 15.000,- Eur...

5. Krajský súd... a Najvyšší súd... sú povinní... zaplatiť sťažovateľke... trovy právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom... vo výške 331,13 €... “

II.

5. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Sťažovateľka sa domáhala toho, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy označenými rozhodnutiami menovaných všeobecných súdov.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 264/2011).

9. Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti predovšetkým domáhala vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 28. mája 2013, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol „*podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.*“), a jemu predchádzajúcim rozsudkom krajského súdu z 9. februára 2012 (pozri body 1 a 4).

10. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07). Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na

kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 252/2012).

12. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

13. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

14. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto

právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

15. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

16. Ústavný súd z tohto hľadiska (body 14 a 15) preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 205/2012 z 28. mája 2013, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd po uvedení priebehu a výsledku konania na okresnom súde v podstatnom oboznámil rozhodnutie, faktické a právne závery krajského súdu, ako aj dovolaciu argumentáciu sťažovateľky a vyjadrenie žalovaného k nemu. Svoje rozhodnutie odôvodnil najvyšší súd takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že dovolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 2 O. s. p., dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 243d ods. 1 prvej a druhej vety O. s. p., ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

Z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2010 sp. zn. 4 M Cdo 21/2008, ktorým boli zrušené predchádzajúce rozhodnutia súdov vyplýva, že súdy zaťažili konanie inou vadou konania (§ 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.). V písomnom vyhotovení rozhodnutia dovolací súd poukázal na nevykonanie žalobkyňou navrhnutého relevantného dôkazu, ktorým podľa jej názoru malo byť preukázané, že sporné nehnuteľnosti boli zakúpené z prostriedkov patriacich do BSM a nie z prostriedkov patriacich výlučne žalovanému ako uzavreli súdy, keď vychádzali iba z jeho tvrdenia a nevykonali ňou navrhnutý dôkaz. V tomto rozhodnutí tak dovolací súd vyjadril záväzný právny názor. Poukázal na smer, akým by sa malo ďalšie konanie uberať a ktoré skutočnosti by mali byť ešte objasnené. V ďalšom konaní sa súd prvého stupňa ani odvolací

súd neodchýlili od záväzného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a preto podľa § 238 ods. 2 O. s. p. dovolanie nie je prípustné. Súd prvého stupňa totiž v súlade s vysloveným záväzným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doplnil dokazovanie v naznačenom smere. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namieta, že súdy rozhodli na základe tvrdenia žalovaného, a tak sa neriadili záväzným právnym názorom dovolacieho súdu, k uvedenému dovolací súd uvádza, že okresný súd doplnil dokazovanie v dovolacím súdom naznačenom smere, s ktorými zisteniami sa stotožnil i odvolací súd. Keď na základe vykonaných dôkazov súdy nemali preukázané, že na kúpu nehnuteľností v... boli použité prostriedky zo žalobkyňou namietanej zmluvy a žalobkyňa súdu nepredložila iné dôkazy, na základe ktorých by preukázala, že nehnuteľnosti patria do BSM a keď súdy mali žalovaným preukázané (predloženou kúpnu zmluvou), že žalovaný prostriedky na kúpu týchto nehnuteľností získal z predaja inej nehnuteľnosti vo svojom vlastníctve v 1/2 a v konaní nebolo preukázané a ani tvrdené, že by takto získané prostriedky použil v dobe od ich získania do uhradenia kúpnej ceny za vydražené nehnuteľnosti na iný účel (a teda ich nemohol mať k dispozícii), nemožno skutkové závery súdov hodnotiť ako odchylenie sa od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Procesnoprávnym následkom neunesenia dôkazného bremena účastníkom konania je jeho neúspech v spore. Pri vyhodnotení dôkazov, vrátane zhodnotenia absencie dôkazov, vedúcej k neuneseniu dôkazného bremena žalobkyňou, nemožno súdom vyčítať pochybenia v tom smere, že by sa odchýlili od právneho názoru dovolacieho súdu.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad

rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

Z dovolania žalobkyne je zrejmé, že namieta nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi (dovolací súd dovolanie totiž neposudzoval len z formálnej stránky, ale aj z jej obsahovej stránky, t. j. z toho, čo dovolateľka odvolaciemu súdu vytýkala). Dovolací súd uvádza, že v zmysle § 132 O. s. p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 42/1993). Pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné - viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.

Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namieta nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O. s. p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože - na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu - nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám

vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2 O. s. p. („dokazovanie však nevykonáva“).

Skutočnosť, že by rozhodnutie spočívalo na žalobkyňou namietanom nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. len v prípade, ak je dovolanie procesne prípustné, čo nie je preskúmaný prípad.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobkyne smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému prípustné podľa § 238 O. s. p. nie je. Keďže neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa dovolací súd nemohol zaoberať.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 10. s. p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože

náklady žalovaného spojené s odmenou jeho právneho zástupcu za vyjadrenie k dovolaniu nepovažoval, vzhľadom na jeho neprípustnosť za potrebné na účelné bránenie práva.»

17. Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmavania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu „*podľa § 243 ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.*“ ako neprípustné. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 205/2012 z 28. mája 2013 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

18. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 294/2011 a jeho rozsudkom z 9. februára 2012, ktorým na odvolanie sťažovateľky rozsudok okresného súdu č. k. 27 C 773/1999-509 z 2. júna 2011 potvrdil „*vo výroku o zamietnutí žaloby*“ (pozri bod 2). Ústavný súd sa preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal aj tvrdením sťažovateľky o porušení označených práv predmetným rozhodnutím krajského súdu.

20. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž

vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

21. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

22. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

23. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04, I. ÚS 200/2012) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

24. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

25. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

26. Sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy [„všetci účastníci sú si v konaní podľa ods. 2 rovní (každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdom... za podmienok ustanovených zákonom)“] postupom a rozhodnutiami vo veci konajúcich súdov (body 1 a 4) z dôvodov v podstatnom uvedených v bode 3. Vychádzajúc zo záverov uvedených v bodoch 18 a 25 (odmietnutie sťažnosti) a tiež konštantnej judikatúry ústavného súdu rámcovo uvedenej v bodoch 11, 12 a 20, podľa ktorej ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či bol v konaní náležite zistený skutkový stav a z neho vyplývajúce skutkové a právne závery. Ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, a preto odmietol ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu nezistenia vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom a rozhodnutiami označených všeobecných súdov a uvedeným základným právom.

27. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy predmetnými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu (pozri body 1 a 4). Keďže vo veci konajúce všeobecné súdy neporušili ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (body 18 a 25), ako aj z dôvodu absencie vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom a rozhodnutiami označených všeobecných súdov a základným právom podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy („každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena“). Ústavný súd vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov preto odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

28. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľky ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej ostatnými návrhmi (bod 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014